

VANTAAN OPETTAJA

24.4.2017

3/2017

Kuka etujasi valvoo?

Suomalainen opetuksen ja kasvatuksen kenttä on parasta aikaa suurten muutosten keskellä. Digitalisaatio on tullut voimakkaasti mukaan opetusmaailmaan ja samaan aikaan myös opetussuunnitelma on uudistunut. Täydennyskoulutusta tarvittaisiin tekniikan pedagogisen käytön edistämiseen ja uuden opetussuunnitelman sisäistämiseen. Toki monet asiat, jotka uusi opetussuunnitelma tuo “uusina”, ovat olleet arkipäivää varsinkin useissa alakouluissa. Oman lisänsä tähän tuo tietenkin tuo kaikille rakas Kiky-sopimus ja sen tuomat lisätunnit työaikaan. Ehkäpä tämä aika on kuitenkin hyvä hetki meille opettajille herätä ajattelemaan työaikaamme hiukan tarkemmin.

Miten asiassa sitten pitäisi edetä? Ammattiyhdistysaktiivina voin sanoa, että vaikka usein kuulee sanottavan: “OAJ ei tee mitään”, tekee se valtavan määrän työtä jäsentensä eduksi. Vaikuttaminen opettajien työhön ja palkkaukseen on pitkäjänteistä vaikuttamistyötä vaativa prosessi ja harvoin saadaan pikavoiton omaisia parannuksia työehtoihin tai palkkaukseen. Hyvin monet asiat linkittyvät toisiinsa ja liikahdus toisaalla saattaa liikutella palikoita aivan toisaalla. Lisäksi työnantajalla tietysti on omat tavoitteensa ja usein edunvalvontatyö ei tuo opettajille näkyviä parannuksia. Sen sijaan on saatu torjuttua heikennyksiä, jotka olisivat toteutuessaan heikentäneet opettajien työehtoja tai palkkausta suoraan tai välillisesti. Osa tästä työstä tehdään valtakunnan tasolla ja osa paikallistasolla. Nyt olisi aika viedä tätä työtä vielä paikallistasolta alaspäin eli yksilötasolle.

Vuosityöaikakokeilu valitettavasti tuli tällä erää kuopatuksi ja joudumme jatkaa vuosikymmeniä vanhalla opetusvelvollisuusmallilla. Huolimatta työaika-mallista, on jonkun huolehdittava työajan riittävyydestä suhteessa palkkaan ja olisi myös tärkeää päästä työaikaan seuraamaan. Tämä onkin sitten jokaisen opettajan tehtävä. Tällä hetkellä opettajat tekevät usein huomattavan määrän

työtä, josta heille ei makseta palkkaa. Jokainen tällainen työtunti on talkootyötä ja työnantaja tietysti ottaa tällaisen työn mielellään vastaan. Ongelmaksi muodostuu tietysti se, että pian käy niin, että näitä talkootöitä aletaan laskea luontevaksi osaksi opettajan työtä ja tarvittaessa talkootyötä lisätään työnantajan toimesta. Lisäksi neuvoteltaessa uusista työaikamalleista on hankalaa jälkikäteen alkaa selitellä, että ei tämä tai tämä kuulu opettajan työhön ilman lisäkorvausta, koska... Niin se työ tehdään jo. Työnantaja voi hyvin esittää kysymyksen, miksi maksaa ylimääräistä, kun saman saa ilmaiseksikin. Ymmärtänne ongelman, joka tässä piilee. Tietystikään kukaan ei voi noin vain jättää työtään tekemättä, mutta voi sen pyrkiä tekemään maksetulla työajalla. Töitä kyllä riittää, jos niitä ilmaiseksi haluaa tehdä.

Jotta jokainen voisi parhaansa mukaan edistää yhteistä asiaa, on välttämätöntä seurata omaa työaika. Esimerkiksi opettajien ys-aikaan (puhutaan mieluummin yhteissuunnitteluajasta yt-ajan sijaan) tunnutaan lisättävän säännöllisesti uusia tehtäviä, miettimättä yhtään riittääkö määritelty aika työn tekemiseen. Miettikääpä oikeasti riittääkö teille kolme tuntia viikossa kaikkeen ys-aikaan kuuluvaan työhön? Kaksi tuntia sidottua ys-aikaa, jonka jälkeen jää tunti esimerkiksi kodin ja koulun väliseen yhteydenpitoon tai tiimien suunnittelutyöhön. Toki jos tuota sidottua osuutta käytetään joustavasti, eikä koko opettajakuntaa istuteta viikoittain yhteisissä kokouksissa, tilanne on jo huomattavasti parempi. Mikäli ys-aika ja toki kaikki muukin opettajan työaika halutaan tehdä

näkyväksi, on sitä välttämätöntä seurata ja tähän olisi tarkoituksena ryhtyä syksystä lähtien mahdollisimman sankoin joukoin. Tällä hetkellä meillä on Voay:lla taulukkomuotoinen seurantalomake, jonka olemme saaneet käyttöömmä Jyväskylästä. On myös mahdollista, että OAJ saa ensi syksyyn mennessä valmiiksi oman työajanseurannan työkalunsa, jolloin senkin käyttö olisi mahdollista. Seuraamme tilannetta ja tiedotamme. Työajan kirjaaminen tietysti vie oman aikansa, mutta toivottavasti siihen käytetty aika kilahtaa tulevaisuudessa suoraan omaan kukkaroon. Tsemppiä kaikille kevään viimeisiin rutistuksiin. Kyllä se kesäkeskeytys sieltä tulee.

Voay:n varapuheenjohtaja Antti Karetie

Maahanmuuttajaoppilaan kielellinen tukeminen – terveisiä peruskouluillasta

Huhtikuisena keskiviikkoiltapäivänä kokoontui suuri joukko vantaalaisia opettajia Flamingoon Voay:n järjestämään peruskouluiltaan. Kaiken kaikkiaan osallistujia oli yli 90, mikä lämmitti suuresti meitä järjestäjiä. Ilta alkoi kollegiaalisella keskustelulla salaattibuffetin antimista samalla nauttien.

Illan varsinaisena aiheena oli maahanmuuttajataustaisen oppilaan kielellinen tukeminen, josta meille tuli luennoimaan Eliisa Pitkäsalo Tampereen yliopistosta. Luento tarjosikin monia hyviä lähtökohtia oman teoreettisen ajattelun pohjaksi. Luennon aihealueina olivat: monikielisyys ja kielellinen identiteetti, kielen oppimisen kehityskulut sekä kielitietoinen opetus.

Aluksi saimme pohtia, kuka on ulkomaalaistaustainen. Ei ihan helppo käsite määritellä. Entä maahanmuuttaja? Onko paluumuuttaja maahanmuuttaja? Kieliäkin voidaan määritellä hyvin monella tavalla: äidinkieli, ensikieli, toinen kieli, vieras kieli, kotikieli, koulukieli... Onko yksikielisyys tavoiteltavaa? Onko monikielisyys resurssi vai uhka? Millainen on itse kunkin kielellinen identiteetti? Millainen on oppilaan kielellinen identiteetti?

Pohdinta jatkui: Mitä on hyvä kielitieto ja -taito? Mitä on riittävä kielitaito? Kielen oppiminen on jatkumo, jossa myös vieras kieli voidaan omaksua äidinkielen tavoin. Voisiko lapsen kielen omaksumisen tapoja hyödyntää nuorten kielenopiskelussa.

Funktionaalisisessa kielitaidossa on eroteltavissa kolme osa-aluetta: sujuvuus, tarkkuus ja kompleksisuus. Eurooppalaisessa viitekehyksessä kielitaitoa määritellään erillisten taitotasojen avulla. http://www.edu.fi/download/119698_taitotasot.pdf

Maahanmuuttajataustaisten oppilaiden opetuksessa on hyvä tuntee erilaisia kielenopettamisen menetelmiä ja tunnistaa oppilaiden erilaisia taustoistaan riippuvia taitoja. Kulttuurinen herkkyyks (tunne) ja interkulttuurinen kompetenssi (toiminta) ovat opettajan tärkeitä työvälineitä. Opettaja tarvitsee niin tietoa eri kulttuureista, pedagogisia taitoja kuin rohkeutta myös kyseenalaistaa asioita. Opettajat kohtaavat monia mm. oikeudenmukaisuuteen ja arvomaailmoin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Opettajan on hyvä olla tietoinen niin omista kuin ympäristön arvoista, asenteista, ennakkoluuloista ja stereotyyppioista. Opettaja voi myös kohdata kulttuurishokin opettaessaan erilaisista kulttuureista tulevia oppilaita.

”Monikulttuurisen koulun sijaan voi puhua ihmistä kunnioittavasta koulusta, jonne mahtuu erilaisia oppilaita ja opiskelijoita, jotka elävät samaan aikaan erilaisten kulttuurien vaikutuspiirissä.” (Kuukka 2009)

Toisella kielellä oppimisessa on edellytyksenä kielen monipuolinen hallinta, täydellisyyteen ei tarvitse pyrkiä. Kielen rinnalla opitaan myös kielen tapa jäsentää kieltä ja maailmaa. Oppimiseen pelkkä suomen kielen taito ei riitä, tarvitaan myös muita taitoja. Voidaan myös kysyä, kuka osaa riittävästi.

Maahanmuuttajataustaisten oppilaiden oppimisvaikeudet voivat johtua joko puhtaasti oppimisvaikeuksista tai sitten niiden taustalla voi olla vähäinen maassa/koulussaolohistoria, terveyden/mielenterveyden ongelmat, sosiaaliset ongelmat, traumaattinen menneisyys jne. Kielitaitoa pohdittaessa on hyvä arvioida, missä määrin oppilas ymmärtää suomenkielisiä käsitteitä ja tuntee hän käsitteistöä omalla kielellään. Miten sujuvasti hän pystyy lukemaan tehtävänäntoja ja tekstejä? Pystyykö hän seuraamaan opetusta ja onko hän ylipääntään saanut opetusta aiemmin?

Maahanmuuttajataustaisten oppilaiden tukeminen on mielenkiintoinen ja haastava alue, jossa kenenkään opettajan ei ole hyvä jäädä yksin. Apua ja tukea on saatavilla niin kollegoilta kuin verkostakin.

<https://www.s2opettajat.fi/linkit/verkkomateriaalit/>

<http://suomenkielisanootervetuloa.fi/metodi>

Luennon ja luentodiojen pohjalta koosti Ulla Puukangas

Kuukka, Ilona 2009, Koulu identiteettien, kulttuurien ja kielten kohtauspaikkana. Teoksessa Ilona Kuukka & Katriina Rapatti, Yhteistä kieltä luomassa. Suomea opetteleva opetusryhmässäni. Opetushallitus. 12–18.

Tiedotuksesta, hei!

Voay:llä on käytössään monta tiedotuskanavaa. Nyt kuitenkin pyrimme saamaan kaikki jäsenemme nykyaikaisen ja nopean tiedonvälityksen piiriin.

Facebook-sivullamme julkaistaan niin erilaisia koulutukseen ja edunvalvontaan liittyviä linkkejä kuin mainoksia erilaisista tapahtumistamme.

Nyt aloitamme asiaan liittyvän haastekampanjan. Haasta vantaalaiset opettajakaverisi tykkäämään sivustamme

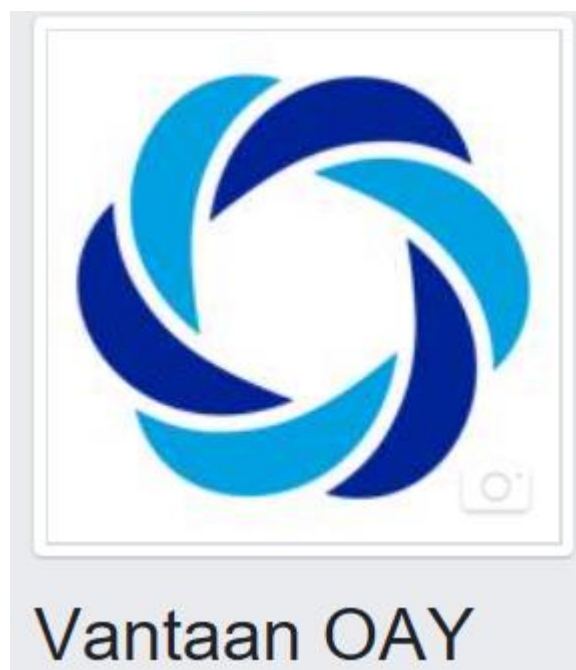
www.facebook.com/vantaan.oay

500. tykkääjä voittaa elokuvalippupaketin

1000. tykkääjä pääsee kaverinsa kanssa mukaan yhteysopettajaristeilylle

Saadaksesi palkinnon, sinun tulee olla Voay:n jäsen.

TYKKÄÄ, JAA, VOITA!

Opettajien työolot ja politiikka

Kuntavaalit tulivat ja menivät. Vantaalle saatiin uusi valtuusto, jonka vaikutus opettajien työhön tulee olemaan suuri. Tulevien maakuntahallintojen ottaessa vastuun sote-asioista, jää kunnille vastuu mm. kasvatuksesta ja koulutuksesta. Tulevat vuodet tuskin kohtelevat kaupungin budjettia helläkätisesti.

VOAYn hallitus seuraa mielenkiinnolla tulevan opetuslautakunnan muodostamista. Vaikka valtuustolla ja kaupunginhallituksella on päätöksenteossa suuri rooli, lautakunnat ovat niitä paikkoja, joissa asioihin pystyy vaikuttamaan helpoimmin. Näin ollen ei ole yhdentekevää, keitä lautakunnissa istuu.

Vantaalla tilanne on kuitenkin melko hyvä. 10 valtuutettua on opettajataustaisia, joten toivottavasti heistä joku pääsee myös opetuslautakuntaan kertomaan opettajien arjesta, sen haasteista ja hienoudesta. Opetuslautakunta tarvitsee ruohonjuuritason tietoa päätöksentekonsa pohjaksi.

Meidän äänestäjien tehtävä on vaatia poliitikoilta hyviä ratkaisuja ja seurata heidän päätöksiään. Tarvittaessa myös kyseenalaistaa ja kertoa ruohonjuuritason kokemuksia. Demokraattisessa järjestelmässä poliitikot kuitenkin tekevät päätökset virkamiesten toimiessa esittelijöinä.

Tulevat Vantaan kunnanvaltuutetut alkavat lunastaa lupauksiaan uuden valtuuston ottaessa vallan. Olkaamme hereillä ja toivokaamme, että he tekevät kauaskantoista ja kestävä poliitiikkaa kasvatukseen ja koulutukseen liittyen.

Paavo Havula

